

LEVEN UIT EEN RUGZAK

VERHALEN VAN EEN REIZENDE ZZP'ER IN DE ZORG

RIKO WINTER

Inleiding

Drie dagen mochten we hier liggen. Aan de verlaten kolk waar we vaak naartoe gingen om even te ontsnappen aan de drukte van de stad. Een mooi stuk water, omgeven door riet en bomen. Zo nu en dan hoorde je een gans, soms kwam er een fuut boven water.

Vaak lagen we hier alleen. Heel soms kwam er een bootje langs, een open sloep of een groot jacht. Maar meestal was het stil. Alleen geritsel van riet en het zachte klotsen tegen de romp van de boot.

Ik vond daar rust, kalmte en inspiratie. Het was een plek waar ik kon schrijven, waar ik tot mezelf kon komen en waar ideeën tot bloei kwamen.

Op de derde dag werd die rust ruw verstoord.

We kregen ruzie. Ergernissen die zich opstapelden, oude koeien die ineens weer opdoken, en toen ik iets zei over zijn ongepaste drankgebruik, was het klaar.

'Ik ga bij je weg,' zei hij stellig.

Ik keek over het water. In de verte dobberde een vissersbootje. Twee mannen zaten met een hengel voor zich. Een van hen stond op en pakte zijn schepnet. Ik kon niet zien wat hij eruit viste. Toen ik weer naar mijn vriend keek, zag ik dat hij al druk aan het inpakken was. Hij stopte net iets te hard en net iets te fanatiek spullen in zijn rugzak.

'Maar ...' begon ik. Ik maakte mijn zin niet af. Ik had er gewoon de energie niet meer voor. Hij hing zijn tas over zijn schouder en zette onze hond op de kant.

Dit was al de zoveelste keer dat hij vertrok. En ik wist: vroeg of laat zou hij terugkomen. Vaker had ik al gemerkt dat dit zijn manier was om macht uit te oefenen, om zijn punt te maken. Maar deze keer voelde het anders. Want wat het wonen op mijn bootje me vooral gebracht had, was helderheid van geest. Ik ervoer rust en inzicht en begon patronen te doorzien.

Vlak voordat hij de natuur in verdween, keek onze hond me aan. Zijn blik was bedenkelijk. Lang duurde dat moment niet, want al snel werd hij met een ruk aan zijn riem meegetrokken.

Toen was het stil.

Daar lag ik dan, alleen. Met mijn bootje, op de laatste dag aan de kolk. Zelfs de vissers waren vertrokken. Morgenochtend zou de havendienst langskomen voor controle, en dan moest ik zeker weten vertrekken. Maar hoe?

Alleen varen durfde ik niet. Ik moest twee bruggen door, richting de volgende ligplek. De plek vanwaar ik kon fietsen naar mijn vaste baan.

Mijn leven was al vrijer dan dat van de meeste mensen. Ik woonde op een klein bootje, had geen huis, geen hypotheek of huur en nauwelijks vaste lasten. Ik kon in principe gaan en staan waar ik wilde, maar toch voelde ik me opgesloten.

Gevangen in een relatie die me uitputte, geketend aan een vaste baan waarin ik geen ruimte meer voelde.

De winter kwam eraan. Iets wat ook in mijn nek bleef hijgen. De nachten zouden koud worden, de wind guur. Er zou veel vocht zijn. Hoe ging ik dat doen? Mijn boot was daar niet op gebouwd. Ik had geen plan. Geen plek om te overwinteren.

Maar diep vanbinnen wist ik het al langer: ik moest mezelf bevrijden. Het was tijd om nogmaals het roer om te gooien.

Ik verbrak de relatie. Een vriend hielp me om mijn boot naar de jachthaven te varen, zodat die op de kant kon voor onderhoud.

Tijdelijk mocht ik bij hem logeren. Vanuit dat veilige tussenstation begon mijn zoektocht en ik had helder wat me te doen stond: busje kopen, vaste baan opzeggen, inschrijven bij de Kamer van Koophandel.

Personen en namen in dit e-book zijn bewust aangepast en geanonimiseerd om de privacy van betrokkenen te waarborgen. Eventuele herkenning berust volledig op toeval.

Hoofdstuk 1

Het was een van de eerste ritten in mijn oude Fiat Ducato. Wekenlang had ik uitgekeken naar dit moment, naar de vrijheid die ik dacht te zullen ervaren zodra ik de weg op ging. En nu was het zover. Mijn avontuur begon.

De bus had karakter, zoals de verkoper dat zo mooi zei. Eigenlijk bedoelde ze gewoon dat het een oud kreng was met weggewerkte roestplekken en een interieur dat ooit met liefde werd gebouwd, maar inmiddels diepe sporen van gebruik droeg.

Hoe dan ook. Het busje was klein en eenvoudig, maar alles was binnen handbereik, en dat gaf me rust. Geen overbodige spullen, geen onnodige ballast. Precies zoals ik het wilde, precies wat ik nodig had.

Dit hele nieuwe avontuur voelde ook spannend, bijna beangstigend. Mijn hele leven bevond zich in deze rammelende bus. Wat nu als ik een ongeluk kreeg? Wat als mijn bus werd gestolen? Of als de motor het begaf en ik ergens in the middle of nowhere zou stranden? Gedachten die zich aan mij vastklampten terwijl ik door Hardenberg reed, op zoek naar een plek om te overnachten. Had mijn omgeving gelijk? Was dit gewoon weer een van mijn domme impulsieve acties? Had ik beter toch terug naar een huis kunnen gaan?

Het weer hielp niet bepaald mee. De lucht hing zwaar en grauw, de zon had besloten zich vandaag niet te laten zien. De kou kroop door de kieren van mijn bus en trok mijn lichaam in.

Na wat omzwervingen kwam ik uit bij een afgelegen parkeerplaats bij een spoorwegovergang. Geen huizen in de buurt, geen burens die zich zouden afvragen wat die oude bus daar deed. Precies zoals ik het wilde. De plek voelde als een soort tussenruimte. Alsof ik tijdelijk buiten de wereld was gestapt. Het enige geluid dat de stilte doorbrak, was de wind die door de bomen suisde en af en toe het metalen geratel van een trein in de verte. Het was gratis. Precies wat ik zocht. Het liefst betaal ik geen cent. Officieel mocht ik er niet staan. Maar wie zou doorhebben dat mijn oude witte bus zonder ramen een camper was?

Ik trok de handrem aan en staarde even voor me uit. Dit was mijn leven nu. Vrijheid, maar ook onzekerheid. Ik was al gewend aan kleine ruimtes door mijn boot, maar dit was anders. Compacter, meer opgesloten, maar ook vrijer. Ik kon met mijn busje makkelijker grotere afstanden afleggen en sneller verplaatsen ten opzichte van hoe dat met mijn boot kon.

Na een diepe ademhaling stapte ik uit. De deur viel met een klap dicht. Ik bewoog langzaam en was geneigd om op mijn tenen te lopen en zo te voorkomen dat iemand zou horen dat ik hier illegaal sta te kamperen. Ik trok de schuifdeur open om achterin mijn busje te gaan zitten. Een ruw geluid vulde de omgeving.

De loszittende LED-strip aan het houten schrootjesplafond verlichtte de ruimte beperkt. Ik maakte een simpel plan voor de avond: iets eten, wat scrollen op mijn telefoon, vroeg slapen. Morgenochtend zou ik mijn eerste dienst in Hardenberg hebben. Ik haatte het om ergens vroeg te beginnen, maar ze vroegen me of ik ze uit de brand wilde helpen. En toen was ik natuurlijk alweer overstag.

Ik drukte op de knop van de standkachel. Er klonk een zwak, moedeloos tikje van het motortje en toen ... stilte. Krekels. Helemaal niks. Nul, nada. Het display gaf knipperend een symbooltje weer van een lege accu, met ernaast een treurig kijkende smiley. Precies zoals ik me er ook onder voelde. Het zonnepaneel had duidelijk te weinig licht opgevangen om de accu op te laden.

En daar zat ik dan: een koude bek, mijn adem als witte waas in de lucht, met een powerbank die amper stroom had om mijn telefoon bij te laden. Was dit nou dat vanlife waar iedereen zo vol lof over was?

De kou werd intenser. Ik ben onder mijn dekbed gaan liggen en viel in een onrustige slaap. Na een nacht die voelde als een paar uur, ging mijn wekker af. Ik voelde me onthand en moest duidelijk nog een goed ochtendritme krijgen in deze kleine camperbus. Met wat koud water uit een pak Bar le Duc en een washandje, friste ik mezelf op. Ik trok voorzichtig de schuifdeur open om te kijken of er niemand in de buurt van mijn camper was, wat natuurlijk het kamperen zou verraden. Ik schrok en trok de deur weer een stukje dicht. Zes geparkeerde auto's op het parkeerterrein. In de verte liep iemand met een hond en een omkijkende fietser kwam voorbij.

Mijn vaste baan opzeggen was erg spannend, maar bevrijdend. De werkdruk in de zorg is enorm en zeker als coördinator, zoals ik dat was. Werkdruk maakte plaats voor een ander soort druk: ik moest nu zorgen dat ik klussen en projecten zou hebben, het kwam meer op plannen aan en ik liep risico dat een groep niet heel goed bij me paste of ik een leuke plek had waar ik maar één keer nodig was.

Mijn busje stond op loopafstand geparkeerd van mijn werkplek. Ik was mooi op tijd. De collega van die dag stelde zich voor en gaf me koffie. Een goed begin. In de woonvorm werd ik al snel opgezogen in de dynamiek van de bewoners. Een cliënt wist me aan het lachen te maken. Hij zat in een rolstoel en had een verlamd onderlichaam, maar zijn geest was vlijmscherp en zijn humor nog scherper. Tijdens de avondronde stond ik in de keuken en riep: "De koffie loopt hoor." Waarop hij droog antwoordde: "Tja, en nu ik nog."

Zijn timing was perfect. We schoten allebei in de lach en trokken de aandacht van andere cliënten, die nieuwsgierig kwamen kijken wat er zo grappig was. Deze grap maakte die jongen vast bij iedereen, maar dat geeft niet. Dit soort momenten hielden mij op de been (haha, woordgrap).

Later kwam diezelfde jongen ernstig bij me. "Een goeie vriend van me is overreden," zei hij. Hij keek droevig.

"Overreden?" Ik keek hem verbaasd aan en wist niet wat ik anders moest zeggen.

"Met een wals." Hij zuchtte en pauzeerde even. Ik ging bij hem zitten.

"Met een wals? Bedoel je zo'n groot ding die ze op de snelweg gebruiken?"

"Ja. Maar hij maakt het goed hoor. Hij ligt in het ziekenhuis en is te bezoeken in kamer 1 tot en met 34."

Bij mij duurde het even voor het kwartje viel. De jongen barstte in lachen uit. Tranen liepen over zijn wangen.

Mijn werk in de gehandicaptenzorg was veelzijdig. Soms grappig, soms aandoenlijk. En zeker niet altijd makkelijk. Dit waren de dingen die het leuk maakte. Soms leerde ik meer van hen dan zij van mij. Hun veerkracht, hun directheid, hun humor – het herinnerde me eraan hoe waardevol eenvoud kon zijn en soms was ik jaloers als ik zag hoe makkelijk een bewoner iets naast zich neer kon leggen, of bijna naïef in vertrouwen kon zijn. Als een kind. Blij zijn met iets simpels en echt rust kunnen ervaren wanneer iemand tegen hem zegt dat alles goed komt.

Na mijn dienst liep ik terug naar mijn huisje op wielen. Het blijft een vreemde gewaarwording om een parkeerplaats als 'thuis' te beschouwen, maar toch voelde het een klein beetje zo. Mijn busje stond er nog precies zoals ik hem had achtergelaten, alleen nu met een dun laagje ijs op de ramen. Ik warmde een blik soep op en deed nog een poging mijn standkachel aan te krijgen. Tevergeefs. Het kookplaatje van de Action gaf een klein beetje warmte, maar zo'n gasflesje is snel leeg. En met kou weigeren ze soms ook dienst.

Ik sliep vroeg en werd om vijf uur al wakker door de kou. Het leven voelde eenzaam, zo alleen in een bus. Dit zag je niet op Instagram. De thermometer liet zien dat het buiten -3 was en binnen 0 graden. De binnenkant van mijn bus was zelfs bedekt met een dun laagje bevroren condens. Ik trok de dekens nog iets dichter om me heen en bleef een paar minuten liggen. Ik heb geen zin om de kou in te gaan en luisterende naar de stilte die werd doorbroken door een voorbijkomende trein.

Uiteindelijk dwong ik mezelf uit bed te komen. Ik trok veel kleren en mijn winterjas aan en zette koffie met mijn percolator. De warmte van het gaspitje was toch wel een klein geluuksmoment.

Toen ik de kast opende om een kopje te pakken, werd ik verrast: de komkommers waren glazig en bevroren, de bananen zagen zwart en ik voelde dat er in het pak water wat stukjes ijs zaten. Een zucht ontsnapte me. Dit was de realiteit van leven in een bus in de winter. Hoe doen anderen dat toch? Ik had gewoon naar Spanje moeten vertrekken. Dan had ik dit allemaal niet gehad.

Ik probeerde de schuifdeur te openen, maar het ijs had hem vastgevroren. Met beide handen trok ik, en na wat gekraak en geknars ging hij eindelijk open. Tot mijn verbazing lag er een laag sneeuw buiten, zeker vijf centimeter. Ik veegde een hoopje van het bankje dat naast mijn busje stond en ging zitten. In mijn handen een dampende kop koffie, in mijn hoofd een wisselende staat van kalmte en onrust. Eigenlijk was dit uitzicht zo slecht nog niet.

Hoofdstuk 2

De regen tikte onophoudelijk op het dak van mijn Fiatje, terwijl ik een parkeerterrein in Veldhoven opreed. Het was inmiddels januari. Kou en sneeuw hadden plaats gemaakt voor vies, vochtig, grijs weer. Oud & Nieuw vierde ik bij mijn zusje. Ze woonde op dat moment in een grote woonboerderij met een binnenplaats waar ik mijn camper kon parkeren. Kamperen in een huis, hoe leuk was dat? Het feest was geweldig, de alcohol vloede rijkelijk en ik rolde na een hele lading oliebollen, bitterballen - en weet ik wat allemaal - zo mijn busje weer in.

Het parkeerterrein in Veldhoven was klein. Een onopvallend plekje tussen drie rijen rijtjeshuizen. Ik kende het van eerdere opdrachten hier in Brabant. In zekere zin voelde het als thuiskomen, al had dat woord voor mij inmiddels een andere betekenis gekregen. Thuis was geen vaste plek meer, maar een gevoel. Ik kon het oproepen. Op parkeerplaatsen, bij mensen in de tuin, in mijn busje met de deuren dicht, fantaserend over waar ik zou staan.

Mijn standkachel deed het weer, dankzij een acculader die ik had aangeschaft. Een klein, maar belangrijk succes in mijn reizende bestaan, waar geluk soms afhing van iets eenvoudigs als een volle accu en een warme kachel. Ik zette de bus op mijn vaste plekje, zette de motor uit en ging achterin zitten. De geur van diesel vulde de kleine ruimte, vermengd met de muffe vochtigheid van de regen die ongewild naar binnen was geslopen. Het stoorde me niet. Buiten was het troosteloos, maar binnen werd het langzaam behaaglijk. Ik zette koffie en probeerde de kou uit mijn lijf te verdrijven door een fleecedekentje om me heen te slaan.

Later die middag liep ik vol goede moed de woonvorm binnen waar ik moest werken. De opdrachten die ik daar eerder had gedaan, waren leuk. Het team was goed en de bewoners interessant. Brabantse gezelligheid, ik ben er van gaan houden. Het voelde als een eeuw geleden dat ik hier was. Intussen heb ik al zoveel plekken gezien en zoveel meegemaakt. Mijn werkende leven als zzp'er in de gehandicaptenzorg was zoveel interessanter dan vast werken op één plek, waar het altijd hetzelfde was.

Er bleek veel veranderd te zijn in het team. Een aantal leuke mensen waren vertrokken. Maar de bewoners waren er nog allemaal. Toen ik de gezamenlijke ruimte binnenkwam, viel mijn blik op Martijn. Hij zat op zijn vaste plek aan tafel, verdiept in een blokkenpuzzel. Een houten doos met vormen, eenvoudig speelgoed, maar voor hem een wereld op zich.

Martijn had een ernstig verstandelijke beperking en leefde grotendeels in zijn eigen realiteit. Ik had hem vaker geobserveerd, maar vandaag bleef ik langer staan. Zijn handen bewogen langzaam, bedachtzaam. In plaats van de blokken in de juiste vormen te plaatsen, stapelde hij ze op elkaar. Laag voor laag, met een focus alsof hij de wetten van de zwaartekracht opnieuw uitvond.

Toen hij het laatste blokje bovenop de toren zette, keek hij me aan. Zijn ogen straalden trots uit, alsof hij wilde zeggen: Kijk, ik kan dit.

En dat raakte me.

Hoe vaak in het leven stapelen we niet automatisch onze blokken in de vormpuzzel die ons wordt voorgehouden?

Hoe vaak vergeten we dat we zelf mogen kiezen wat we bouwen? Martijn volgde zijn eigen logica, zijn eigen regels. En wie zegt dat hij het verkeerd deed? Misschien hadden wij het allemaal wel verkeerd geleerd?

Die gedachte bleef de hele avond bij me. Zelfs toen ik weer in mijn busje zat. Mijn leven was geen standaard puzzel. *Ik* was geen standaard puzzel. Eigenlijk heb ik altijd al het gevoel gehad nergens perfect in te passen of bij te horen. En dat was prima. Sterker nog, dat was precies de reden waarom ik dit leven gekozen had. Ik wilde het op *mijn* manier doen. Op *mijn* voorwaarden. Lang genoeg heb ik geluisterd naar anderen en goedbedoelde adviezen opgevolgd. Lang genoeg liet ik mijn energie weglopen door overvolle agenda's, taken en verplichtingen - het liefst opgelegd door anderen. Door werkdruk, door moeten, verplichtingen en verwachtingen. En daar stopte ik mee. En dat beviel steeds beter en het ging me ook steeds makkelijker af.

Later die avond besloot ik naar de sportschool te rijden. Niet zozeer om te sporten - dat deed ik zelden - maar vooral om te douchen. In mijn bus had ik geen douche, dus de sportschool was een praktische oplossing. Ik werd lid van de fitness en kon met mijn abonnement bij heel veel sportscholen douchen. Het was inmiddels een onderdeel van mijn routine geworden: twee fitnessoefeningen voor de vorm, mijn waterfles vullen, en vervolgens douchen.

Maar die avond liep het alleen even anders.

Terwijl ik op de grote weg reed, voelde ik het. Een hapering. Een stotter. Een oranje lampje op mijn dashboard en de motor viel uit.

Mijn hart sloeg over. Dit was niet goed. Ik liet mijn bus rollen naar de kant van de weg, haalde diep adem en startte opnieuw. De motor leek weer normaal te lopen. Een nietszeggende, tijdelijke storing misschien? Opgelucht haalde ik adem en reed verder.

Totdat ik een rotonde naderde. De motor haperde opnieuw, erger deze keer. Het lampje was nu rood en, voordat ik het doorhad, viel de motor opnieuw volledig uit. Midden op de rotonde. Paniek sloeg toe. Daar stond ik dan. Op een van de grootste rotondes in Eindhoven. Een gigantisch drukke stad. Ik draaide de sleutel om, maar er gebeurde niets. Nog een poging. En nog een. Alleen een vreemd geluid en nog meer lampjes die oplichtten op mijn dashboard.

Het ergste scenario werd werkelijkheid: mijn camper was kapot. De pechhulp kwam en de sleepwagen was snel ter plaatse. Ik vulde mijn rugzak met wat kleding, mijn laptop en paspoort. En om het nog extra armoedig te maken, begon het te regenen toen ik buiten mijn busje stond.

En toen was ik dakloos. Met alleen wat spullen in mijn rugzak.

De zware shag rokende monteur van de garage vertelde dat er iets was met doorgerotte kabels en een defecte brandstofpomp. Het kon wel gerepareerd worden, maar het zou door drukte wel wat langer duren.

Ik haalde diep adem. Er was weinig meer wat ik kon doen dan alleen afwachten. Over dit scenario had ik vooraf nagedacht. Pech met mijn bus zou betekenen dat ik aangewezen was op logeren bij vrienden of familie, of een B&B moest boeken. In Brabant had ik geen bekenden wonen.

Daarbuiten wel, maar ergens voelde ik me te trots om nogmaals om hulp te vragen. Want er hadden zoveel mensen gezegd dat ik dit niet moest doen. Er waren zoveel mensen die me gewaarschuwd hadden of iets zeiden in de trant van: "Wat nu als je busje kapot is? Dan heb je niets meer!" En tja, daar stond ik dan. Ik postte luchtig en grappend een foto op Facebook en boekte een appartementje via AirBNB.

Het voelde bijna als een luxe vakantie. Ik had mijn diensten als zzp'er teruggegeven en ik besloot het er van te nemen. Ik had nu een echt bed, kon douchen zonder voor de vorm te moeten sporten en er stond zelfs een wasmachine. Het was een ruimte waarin ik me kon uitrekken zonder tegen een kast te stoten of kopjes van het aanrecht te sodemieteren. Ik had loopruimte. Het bed was ruim en ... ik had een raam!

Na een aantal dagen in de B&B, huurde ik een auto en vertrok ik toch naar een vriend. Voor de gezelligheid. Ik had nog niks gehoord van de garage en toen ik belde vertelden ze me luchtig dat ik nog zeker anderhalve week zou moeten wachten. Ze waren druk. Hadden geen tijd. En weinig boodschap aan mijn verhaal over dat ik in het busje woonde en er afhankelijk van was.

Die vriend en ik aten samen, voerden lange gesprekken, lachten om de kleinste dingen. Ik genoot van de tijd, van het even niet hoeven nadenken over waar ik zou verblijven met mijn busje en de angst dat er politie langs zou komen als ik ergens illegaal kampeerde.

Maar het bijzondere was: ik leefde met niets meer dan mijn rugzak. Ik miste mijn bus niet zoals ik dat had verwacht. De ruimte deed me niet zoveel. Wat ik wel miste, was de vrijheid.

The background of the slide is a photograph of a sunset. The sun is a bright, glowing orb in the upper center, partially obscured by the silhouettes of distant mountains. The sky is a mix of soft pinks, oranges, and yellows. Below the sky, the surface of a body of water is visible, with gentle ripples reflecting the light from the sun. The overall mood is peaceful and contemplative.

De vrijheid van elke keer een andere plek kunnen kiezen. Maar door deze ervaring realiseerde ik dat ik eigenlijk nog minder nodig had dan ik dacht. En dat ik me echt overal thuis kon voelen.

Leven uit een rugzak, dat was het wat ik deed. En het vreemde was: ik voelde me met die autopech en zonder bus niet armer, maar juist rijker. Hoe bestaat het!

Was dit gewoon een les? Was deze ervaring nodig om vrijer te worden? Minder angsten te hebben? Me minder druk te maken om details? Ik denk het wel.

Hoofdstuk 3

Het was een koude, heldere ochtend in Zwolle. Mijn camper stond geparkeerd op een terrein waar je officieel drie nachten mocht staan. Een zeldzaamheid in mijn wereld als creatieve kampeerder, met mijn “het is net een oude werkbus”-imago. Tussen de keurige campers met hun glanzende luifels en perfect uitgelijnde fietsenrekken, viel mijn roestige Fiat Ducato behoorlijk uit de toon. Ik voelde me altijd een beetje een indringer tussen de nette stelletjes met hun bloemetjes-tafelkleed en schone koffiebekers – net zoals ik dat op het water ook vaak had gevoeld. Maar het geeft niet. Vermoedelijk ervoeren we allemaal dezelfde vrijheid en iedereen leeft ten slotte op zijn eigen manier.

Ik genoot van de rust. Even geen stress over boetes of wegsleepregelingen, geen ongemakkelijke blikken als ik ergens langer stond dan gewenst of mijn schuifdeur opende op een openbare parkeerplaats bij een sportveld, waar alle mensen zich haastten naar het hockeyveld. Gewoon even ongestoord bestaan, zonder me schuldig te voelen over mijn manier van leven. Ik zette mijn percolator op het gaspitje en liet de geur van versgezette koffie zich vermengen met de frisse ochtendkou.

Die ochtend haalde ik mijn vouwfiets uit de ‘garage’ van mijn bus. Een oud ding, tweedehands en krakend bij elke trapbeweging, maar hij bracht me waar ik moest zijn. Ik slingerde door de smalle straatjes van Zwolle, de zon nog laag aan de horizon. De stad ontwaakte langzaam en terwijl de wind langs mijn gezicht streek, voelde ik dat typische mengsel van rust en opwindend. Een nieuwe dag, een nieuwe dienst.

En dat gewoon in de stad waar ik vroeger nog een huis, relatie en een vaste baan had gehad.

Ik werkte die dag op een groep met licht-verstandelijk beperkte bewoners. Het was een fijne plek, gevuld met mensen die ondanks hun uitdagingen vaak verrassend wijs en ontwapenend eerlijk waren. Daar kunnen veel mensen nog wat van opsteken.

Bij binnenkomst voelde ik dat er iets anders was dan normaal. De sfeer was bedrukker en zwaarder dan ik gewend was. Eén van de begeleiders keek me aan en zei zacht: "Arjan heeft je nodig."

Arjan zat aan de grote tafel in de woonkamer. Zijn handen hield hij onrustig gevouwen voor zich, alsof hij zichzelf probeerde te bedwingen. Hij was een stevige man, rond de veertig, met kort, donker haar en een bril die meestal scheef op zijn neus stond. Normaal waren zijn ogen gevuld met een vrolijke nieuwsgierigheid die paste bij een kind van vijf, maar vandaag waren ze rood en verdrietig.

Ik ging naast hem zitten. Hij keek op. Heel even flitste er een klein sprankje blijdschap in zijn blik, maar al snel sloeg het weer om in verdriet.

"Mijn vader is dood," zei hij zacht, alsof hij het zelf nog niet helemaal kon bevatten.

Zijn woorden kwamen binnen. Ik wist dat Arjans vader al een tijd ziek was, maar het moment waarop de werkelijkheid inslaat, blijft altijd rauw. Zeker voor een man met Arjans verstandelijke niveau.

"Ik wil naar papa toe," zei hij na een tijdje. "Hij ligt daar nu, alleen in een kamer. Ik wil hem zien. Ik vind het zielig."

Zijn blik was vol verwachting. Ik knikte. Natuurlijk zou ik met hem meegaan.

Even later stonden we bij mijn busje om op weg naar het uitvaartcentrum te gaan. De spanning was voelbaar, maar Arjan was ook gefascineerd door mijn camper.

"Heb je dan ook een wc aan boord?" vroeg hij toen ik de schuifdeur voor hem opendeed.

Ik grijnsde en wees naar een zitje. "Ga maar kijken."

Nieuwsgierig stapte hij het busje binnen, liep naar de bank en tilde het kussen op. "En?" vroeg ik.

Toen hij de klep optilde en het chemisch toilet zag, trok hij een vies gezicht. Hij liet het deksel van de bank vallen en het kussen viel op de grond. "Daar kan je naar de wc," zei ik lachend.

"Gadverdamme!" mompelde hij, en begon ineens hard te lachen. "Schijt jij gewoon in een bank?!" riep hij met een enorme grijns. Ik twijfelde of ik zou uitleggen hoe ik dat allemaal precies deed, maar dit was niet het moment. Ik lachte met hem mee. Even vergat hij waar we naar onderweg waren en ik gunde hem dat moment van afleiding.

Toen we bij het uitvaartcentrum aankwamen, voelde ik hoe gespannen hij weer werd. Zijn handen klemde zich vast aan de grote teddybeer die hij had meegenomen.

Een oude, versleten beer, zijn houvast in moeilijke tijden. Vandaag had hij hem harder nodig dan ooit.

In de kamer waar zijn vader lag opgebaard, werd Arjan stil. Hij liet mijn hand niet los terwijl hij langzaam naar de kist liep. Zijn ademhaling versnelde. De teddybeer hield hij stevig tegen zich aangedrukt. Zijn ogen gleden over het gezicht van zijn vader.

“Papa slaapt,” fluisterde hij. Zijn stem brak.

Ik legde mijn hand op zijn schouder. “Papa slaapt niet, Arjan,” zei ik zacht. “Hij is overleden. Maar je mag hier alles voelen wat je voelt. Verdrietig zijn, boos zijn, alles mag.”

“O-ver-le-den,” herhaalde hij langzaam en fluisterend. Hij knikte, alsof hij probeerde te begrijpen wat dat betekende. Toen legde hij de teddybeer voorzichtig in de kist.

“Voor papa,” fluisterde hij.

Zijn ogen vulden zich met tranen, en hij keek me aan, onzeker, alsof hij wilde weten of hij het goed deed.

“Dat is heel mooi, Arjan,” zei ik. “Papa zou heel trots op je zijn.”

De dag van de begrafenis was net zo zwaar. Ik had aangeboden die dag extra te komen zodat ik met hem mee kon. Arjan had zichzelf aangekleed: een te groot overhemd, zijn haar net iets te strak naar achteren gekamd en zijn gulp nog open.

Dit was zijn manier om zich netjes te maken voor papa, dus twijfelde of ik hem moest corrigeren.

"Doe die nog even dicht," zei ik, wijzend naar zijn broek. Verder besloot ik het zo te laten. Arjan deed snel zijn gulp dicht en ging bij zijn bed staan om een knuffel uit te zoeken. Hij pakte een teddybeer en vertelde dat die mee moest.

Tijdens de plechtigheid bleef hij dicht bij me. We keken samen naar de fotopresentatie op het scherm, beelden van zijn vader uit betere tijden. En toen gebeurde het. Terwijl iedereen nog zat en luisterde naar de muziek, stond Arjan op. Met zijn teddybeer in zijn armen liep hij zonder aarzeling naar voren, naar de kist.

Ik keek even om me heen. Moest ik hem tegenhouden? Iets in me zei dat ik hem moest laten gaan. Waarom zou ik hem tegenhouden? Het was toch zijn rouwproces? Iedereen rouwt op zijn eigen manier, dus Arjan ook.

Arjan legde de beer voorzichtig naast de andere beer in de kist en keek er even naar, alsof hij iets in stilte tegen zijn vader zei. Daarna draaide hij zich om en keek me trots aan. Hij stak zijn duim op.

"Goed hè?!" riep hij veel te hard. Ik glimlachte en probeerde de brok in mijn keel weg te slikken. De vrouw die naast me zat lachte door haar tranen heen en keek snel weg.

Zo simpel, zo puur. In een wereld waarin we rouw vaak ingewikkeld maken, liet Arjan zien hoe liefde werkt. Zonder twijfel, zonder angst om iets verkeerd te doen. Gewoon geven, omdat het goed voelde. En omdat hij dat zo wilde.

Op de terugweg was het stil. Arjan keek uit het raam, zijn blik ergens ver weg. Pas toen we bijna bij de woning waren, draaide hij zich naar me toe.

“Papa is nu samen met de beren, toch?” vroeg hij. Zijn stem klonk wat hees.

Ik slikte. “Ja jongen. Papa is nu gezellig met de beren.”

Hij knikte en glimlachte flauwtjes. Toen ik de motor uitzette, keek hij me weer aan.

“Mooi,” zei hij luchtig. En toen, alsof er niets gebeurd was: “Wat eten we?”

Hoofdstuk 4

Eindhoven. De stad die nooit echt stil lijkt te vallen. Groot, chaotisch, levendig. Niet per se mijn meest favoriete plek om te overnachten, maar wel een stad met een bepaalde charme. En veel werk in de gehandicaptenzorg trouwens, dus ik kwam er regelmatig.

Die avond reed ik een straat in die volledig was ondergedompeld in vlaggetjes en versiersels. Ik had er niet bij stilgestaan: het bleek carnaval te zijn. De optocht was in volle gang: praalwagens, glitters, schmink, lege plastic bierglazen op de grond en een bonte stoet mensen die wankel op hun benen stond.

Mijn oude Fiat viel totaal niet op tussen de andere voertuigen langs de straat, en dat was precies de bedoeling. Ik parkeerde strategisch om de hoek van een café, een plek die ideaal leek: onopvallend, dicht bij mijn werk, en hopelijk rustig zodra het feestgedruis voorbij was.

Terwijl buiten de muziek op volle toeren draaide en de mensen zich steeds luidruchtiger door de nacht bewogen, kroop ik in bed en zette een film aan op mijn tablet. Sommige mensen zouden het misschien triest vinden, zo alleen in een oude bus, terwijl de rest van de wereld feestviert, maar ik voelde me er totaal niet ongemakkelijk bij. Ik had mijn eigen manier van genieten. Dat feesten, zuipen en gek doen had ik lang genoeg gedaan.

Ik deed mijn koptelefoon af toen de film afgelopen was. Het viel me op dat er geen muziek meer klonk.

Voetstappen rondom mijn camper. Eerst een beetje gestommel, toen meer. Vier mannen, schatte ik. Hun stemmen klonken zwaar en hees. Ik bleef muisstil liggen. Als ik nu geluid maakte, zou ik mezelf verraden. Als ik opstond, bewoog mijn bus.

De mannen lachten hard, en ineens bonkte iemand op mijn bus. Mijn hart sloeg sneller. Ze stonden precies aan de kant van de schuifdeur.

“Hier kan niemand ons zien,” mompelde een van hen.

“Zeker weten? Ik wil geen gezeik, man,” antwoordde een ander. Hun gelach klonk ongemakkelijk, de spanning hing in de lucht en kon ik voelen door de schuifdeur heen. Ik spitste mijn oren en hoorde woorden als stuff, dope, verkoop. En toen:

“Ik heb net vastgezeten, man. Ze moeten me niet zien.” Er werd hard een neus opgehaald. En nog een. Coke, dat was duidelijk.

Mijn adem stokte. Ik wist genoeg: dealers en gebruikers.

Heel even flitste een absurde gedachte door mijn hoofd: wat als ik nu ineens de schuifdeur opentrok en keihard “*VERRASSING!*” riep en strooide met confetti en lege plastic bierglazen?

Het idee was tegelijkertijd hilarisch en natuurlijk volslagen idioot. Ik besloot wijselijk niets te doen en het gewoon af te wachten. Ze wisten niet dat ik hier was, en dat wilde ik graag zo houden.

Na een tijdje verdwenen de voetstappen in de verte. Ik haalde opgelucht adem. Dit soort situaties hoorde bij het reizende leven. Niet de eerste keer dat ik zoiets als dit meemaakte, vast ook niet de laatste.

De volgende ochtend stapte ik vroeg mijn camper uit. De straat lag bezaaid met zooi en leek afgeleefd. Alsof de stad zelf uitgeput was van haar eigen feest. Terwijl ik naar mijn werkplek fietste, voelde ik me net een archeoloog die door de restanten van een verloren beschaving reed.

Die dag had ik een dienst op een locatie waar ik nog nooit eerder was geweest: een woongroep voor mannen met ernstig meervoudige beperkingen. Bij binnenkomst rook ik de mix van koffie, ontlasting en desinfectiemiddel. Ook goeiemorgen.

Een vrouw met kort haar en oordelende ogen achter haar bril kwam op me af. "Ik ben Marian," zei ze krachtig. Ze overhandigde me een oude rode multomap. "Ik ben eigenlijk helemaal niet zo'n fan van zzp'ers. Hier, zorg dat je ingelezen bent en weet waar het over gaat."

Zo. Dat was nog eens een warm welkom, dacht ik bij mezelf. Ik kon het niet laten en grijnsde. "Nou, dan heb je pech," zei ik.

Ze trok haar wenkbrauw op. "Pech?"

Ik liet bewust een stilte vallen en keek haar quasi-serieus aan. "Ik kan niet lezen."

Haar gezicht bleef nog even strak, en toen bewoog haar mondhoek. Een schuine glimlach. "We zullen zien hoe het loopt," zei ze. "En trouwens, er ook staan plaatjes in."

Het ijs was - een soort van - gebroken. Samen begonnen we met de zorg voor de bewoners, die volledig afhankelijk waren van ons. Het was zwaar werk, maar dankbaar. Terwijl ik een bewoner hielp met eten, vertelde Marian over haar jarenlange ervaring. Ze ontdooide. Dat vond ik mooi om te zien. Waarschijnlijk had ze veel negatieve ervaringen gehad met zzp'ers. Van die situaties met te dure krachten die languit op een stoel gaan liggen, scrollend op hun telefoon, en betaald worden voor hun aanwezigheid. Geldharkers, noem ik ze liever. Verschrikkelijk.

"Ik werk hier al twintig jaar," zei Marian tijdens de koffie. "Ik ken alle bewoners als mijn eigen familie. Het is niet altijd even makkelijk, maar het is mijn werk. Ik hou van de routine, van het écht kennen van de mensen."

Ik knikte. "Dat begrijp ik, maar voor mij werkt het anders. Ik hou juist van de vrijheid, van het telkens op nieuwe plekken komen en nieuwe mensen leren kennen. Ik raak snel verveeld en dit houdt mij scherp."

Ze keek me schuin aan. "Dus jij hebt niks geregeld en geen vastigheid?"

Ik haalde mijn schouders op. "Niet echt. Maar vooral omdat ik niet zoveel nodig heb. Hoe minder eisen ik stel, hoe minder ik hoeft te betalen, en hoe minder ik vervolgens hoeft te werken. Ik heb niet veel en wat ik heb kan ik door mijn financiële buffer direct vervangen. Dan ben ik toch vrij? En die vrijheid zorgt ervoor dat ik kan genieten van de mooie momenten."

Marian dacht zichtbaar na, knikte en zette haar kopje neer. "Zullen we weer verder gaan?"

Aan het einde van de dienst liep Marian met me mee naar buiten. Ze gaf me een schouderklop. Iets in haar houding was veranderd.

"Je bent anders dan ik dacht," gaf ze toe. "Misschien zijn toch niet alle zzp'ers hetzelfde. Ik moet ook maar eens nadenken over wat meer vrijheid."

Ik grijnsde. "Dat hoopte ik al. Nu ga ik thuis snel verder met scrollen, niks doen en geld tellen. Goed?" zei ik grappend.

"Kom nog eens terug." Ze lachte bescheiden.

Met die woorden stapte ik op mijn fietsje, op weg naar mijn bus. Zou het een rustige nacht worden of had ik die avond opnieuw een drugsdeal?

Hoofdstuk 5

Arnhem. Een mooie stad met een camperplaats aan de Rijn en de rand van het centrum, met om de hoek een sportschool om te douchen. De natuur aan de overkant van water was nog vrij kaal, maar hier en daar zag je de eerste knopjes. Het was zo'n dag waarop je wist dat de winter nog niet voorbij was, maar dat hij langzaam zijn grip begon te verliezen. Ik haalde diep adem en voelde me licht. Alsof de verandering van het seizoen ook in mij doorwerkte.

Mijn vriendin Merel woonde vlakbij en we hadden afgesproken samen te lunchen. We hadden elkaar al maanden niet gezien, misschien zelfs langer. Terwijl ik door de wijk wandelde, voelde ik een vreemd soort geluk. Locatieonafhankelijk leven had zo zijn uitdagingen, maar op dagen als deze herinnerde ik me waarom ik ooit voor deze vrijheid had gekozen. Geen vast huis om schoon te houden, geen burens die klaagden, geen sleur van steeds dezelfde straten en cafés. Mijn huis ging met me mee. Als een soort slak zwierf ik door Nederland en daar buiten. Vandaag was het Arnhem, morgen kon het zomaar weer ergens anders zijn.

Merel wachtte op me bij een klein eetcafé met geruite tafelkleden. We begroetten elkaar met een stevige knuffel. Ze leek geen dag ouder, maar in haar ogen zag ik dat de tijd niet had stilgestaan. Het gesprek liep als vanzelf, zoals altijd. We praatten over werk, het leven en alles daartussenin.

"En jij dan?" vroeg ze, terwijl ze een hap van haar brood met avocado nam. "Nog steeds aan het zwerven met je busje?"

Ik glimlachte. "Jazeker," zei ik. "Heerlijk!"

Merel keek me onderzoekend aan. "Ben je nooit bang?" vroeg ze. "Geen vaste plek, geen zekerheid, geen plan B?"

Ik schudde overdreven nee en vertelde over mijn verblijf in de B&B en dat ik wel degelijk nadacht over een plan B.

"Angst is geen reden om iets niet te doen," zei ik simpel. "Alles lost zich wel op. En wat ik ervoor terugkrijg, is veel meer waard. Vrijheid, avontuur, de kans om nieuwe mensen te ontmoeten en onbekende plekken te ontdekken. Geen gezeur. Vind ik een plek leuk, dan blijf ik. Vind ik het niks, dan start ik de motor en ben ik weg."

Ik dacht na over de pijn die ik ervoer door mijn beëindigde relatie, de heimwee die ik soms kon voelen en de eenzaamheid die er ook was. Maar ik besloot er niks over te zeggen.

Na de lunch namen we afscheid. Ik liep terug naar mijn camper om me klaar te maken voor mijn late dienst. Het was fijn om iemand uit een 'vorig leven' weer te zien en te merken dat onze connectie er nog steeds was, ondanks dat mijn leven compleet was veranderd.

Die avond werkte ik op een nieuwe groep: verstandelijk beperkte vrouwen met een GGZ-achtergrond. Het gebouw was oud, met lange gangen en hoge plafonds. Bij binnenkomst begroette mijn collega me vriendelijk, maar haar naam gleed meteen weer uit mijn hoofd – een slechte eigenschap.

Tijdens de rondleiding stopte ze even en keek me aan. "Deze vrouwen hebben veel meegemaakt," zei ze. "Soms zijn ze moeilijk in contact, maar ze hebben ook een ongelooflijke kracht. Die kracht hebben ze ooit nodig gehad."

Daar moeten we respect voor hebben, ook al is dat niet altijd makkelijk."

Ik knikte. "Dat herken ik wel," zei ik. "Mensen met een verleden dragen vaak meer bagage dan anderen ooit kunnen begrijpen."

Eén van de deuren stond op een kier. Mijn collega klopte zachtjes. "Dit is Mieke. Een krasse tante. Erg veel meegemaakt," fluisterde ze.

De deur ging langzaam open en een vrouw van in de zestig keek ons aan. Kort, grijs haar, een gezicht vol rimpels. Ze droeg een breed T-shirt en haar onderarmen waren getekend met littekens en zelf gezette tatoeages.

"Wie ben jij dan? Wat moet je hier?" vroeg ze met een sterk Amsterdams accent en zware rookstem. Ze bekeek me van top tot teen en stond me duidelijk in zich op te nemen.

"Riko," zei ik en ik stak mijn hand uit. "Ik kom werken vandaag."

Mieke trok haar schouders op en stapte op ons af. "Nou, wat een gezelligheid," klonk er sarcastisch. Ze beantwoordde mijn hand niet en draaide weer om. "Kom d'r maar in dan."

De kamer was rommelig, gevuld met oude eikenhouten kastjes, een grote leren bank en een glazen salontafel. Op de achtergrond klonk haar radio. Een nieuwslezer had het over een man die werd gezocht wegens het lastig vallen van vrouwen. Ik kon het niet laten er een grap over te maken.

"Nou, blijf jij maar binnen, Mieke. Zo'n jonge meid als jij moet oppassen. Dat wordt roken op het balkon hoor!"

Mijn collega lachte zachtjes en wachtte Miekas reactie af. Mieke keek me met een scheve grijns aan.

“Nou, hij doet maar lekker,” zei ze samenzweerderig. Ze trok haar wenkbrauwen op en kwam met grote ogen op me af gelopen terwijl ze haar wijsvinger naar me uit stak. “Ik trap hem zo tussen z’n kloten!”

Ik barstte in lachen uit, net als mijn collega. Mieke bleef me grijnzend aankijken, zichtbaar tevreden met haar eigen antwoord, peilend hoe ik zou reageren. Ik wist even niet wat ik moest zeggen en ik kon niet stoppen met lachen.

“Nou ja, genoeg geouwehoer weer,” zei ze toen. “Hebben we al koffie?”

De dienst ging snel. Het was een locatie met uitersten: veel humor, veel pijn, veel verhalen. Tijdens het werk dacht ik steeds aan Mieke. Aan de kracht die ze uitstraalde. Hoe mensen zoals zij – ondanks (of misschien wel dankzij) hun verleden en trauma’s – nog altijd een onverwoestbare eigenheid hadden.

“Nou, ik trap hem zo tussen zijn kloten!” herhaalde ik hardop lachend, toen ik terug naar m’n busje liep. Het zonnetje scheen nog een beetje en het was merkbaar langer licht buiten.

Fatbikes schoten voorbij, de motor van een cruiseschip pruttelde en ik voelde voor het eerst dit jaar dat het voorjaar zich nu toch echt aandiende.

Hoofdstuk 6

Assen verwelkomde me met een strakblauwe lucht en een zacht briesje dat de eerste geuren van de lente met zich meebracht. Ik had mijn camper geparkeerd aan de rand van een park, een plek met uitzicht op een kalm groen landschap. Een hardloper in een net iets te strak shirt kwam voorbij, en verderop zat een vrouw met een boek op een bankje, haar gezicht naar de zon gedraaid. Vogels floten alsof ze elkaar wilden overstemmen, alsof ze ook voelden dat de winter eindelijk ten einde liep.

Ik haalde diep adem. Vandaag hoefde ik niet te werken, maar ik wilde genoeg doen. En alsof de verandering van het seizoen ook iets in mij losmaakte, dacht ik opeens na over een voorjaarsschoonmaak.

Terwijl ik in mijn kleine keukentje koffie zette, liet ik mijn blik door mijn camper dwalen. De winter had zijn sporen nagelaten, en niet alleen aan de buitenkant. Stof in de hoeken, een vieze vloer, vettige vingervlekken op het aanrecht. Het chemisch toilet moest hoognodig geleege worden en een doekje eroverheen kon ook geen kwaad. Ik ben nooit een schoonmaakwonder geweest. Niet dat ik het niet kon, ik had er gewoonweg nooit zin in.

Ik zette de dakramen open en gooide het volume van mijn bluetoothspeaker omhoog. Oude soul vulde de ruimte. Terwijl Sam Cooke zachtjes zong over *a change gonna come*, begon ik aan mijn missie. Met een doekje en een sopje poetste ik de kastjes, veegde de vloer en maakte mijn bed op.

De binnenkant van de schuifdeur kreeg een snelle opfrisbeurt en het aanrecht was binnen enkele seconden weer vrij van vingerafdrukken. Binnen vijftien minuten was ik klaar (*en er klaar mee*). Schoonmaken in een huis op wielen was belachelijk eenvoudig, en toch stelde ik het altijd uit.

Even dacht ik terug aan mijn oude huis en de zaterdagen waarop ik mezelf door een eindeloze lijst van huishoudelijke taken sleepte. Stofzuigen, dweilen, schrobben. De badkamer met zijn eeuwige kalkaanslag, de oven waar ik nooit écht de tijd voor nam. Zo normaal als het toen leek, zo absurd vond ik het nu. Waarom had ik zoveel tijd verspild aan het onderhouden van een ruimte die me eigenlijk niet gelukkig maakte?

Ik plofte neer op mijn kleine bankje en nam een slok koffie. Ik keek tussen de kier van het gordijn door langs de passagiersstoel naar buiten. Een stelletje wandelde voorbij. Hand in hand, genietend van de lentezon. Iedereen had zo zijn eigen definitie van vrijheid. Voor hen was het misschien de trouwdheid van elkaars hand, voor mij was het weten dat ik morgen ergens anders kon zijn.

Mijn telefoon trilde. Ik zette snel mijn koffie neer en nam op.

“Hé Riko,” klonk de stem van een planner van een zorgbureau waar ik regelmatig voor werkte. “We hebben een klus voor je, op een woongroep voor volwassenen met een verstandelijke beperking. Het is voor vier dagen. Waar hang je uit? Heb je interesse?”

De planner wist van mijn reizende bestaan. We hadden afgesproken dat ik in heel Nederland inzetbaar was.

"Prima," zei ik. "Waar is het en wanneer moet ik er zijn?"

"In Assen. Overmorgen."

"Ook toevallig. Daar ben ik. Komt goed," antwoordde ik. "App je me het adres?"

We hingen op en ik liet de woorden even bezinken. Het voelde goed om weer aan het werk te gaan, zeker met een nieuwe groep. Waar ik eerder nog dacht aan de vrijheid van morgen weg kunnen, zou ik nu opeens wat langer in Assen gaan verblijven.

Ik trok mijn schoenen aan en liep door het parkje. De geur van de natuur vermengde zich met die van het vers gemaaide gras verderop. Mijn gedachten dwaalden tussen de afgelopen dagen en de opdracht die voor me lag. Een nieuwe werkplek betekende nieuwe gezichten, nieuwe verhalen en onverwachte momenten. Ik wist nooit precies wat me te wachten stond, en juist dat trok me zo aan.

Halverwege mijn wandeling kwam ik langs een jachthaven, waar een oudere man in een blauwe overal op het dek van zijn boot stond te schrobben. Hij zag me kijken en knikte vriendelijk.

"Mooie dag, hè?" zei hij.

"Perfect," antwoordde ik.

Hij grijnsde en leunde op zijn schrobborstel toen hij naar mijn rugzak wees. "Reiziger of zeeman?"

Ik lachte. "Allebei!" riep ik.

"Dan heb je het goed begrepen jongen," knipoogde hij en hij ging verder.

Met een glimlach en enige trots liep ik door. Een oudere man die mij zei dat ik het goed begrepen had, zag ik wel als een compliment. Het was een simpel moment, maar het deed wat met me. Er was iets moois aan de manier waarop mensen elkaar herkenden, zelfs zonder veel woorden. Vrije geesten lijken elkaar aan te voelen, of ze nu op een boot leefden of in een busje of op een andere manier vrij zijn.

Toen ik terugkwam bij mijn camper, kleurde de lucht langzaam oranje. Ik maakte een simpele maaltijd - pasta met de laatste restjes groenten die nog net niet over datum waren - en at buiten, zittend op een bankje.

Later die avond, terwijl ik mijn bed opensloeg en op mijn telefoon mijn route naar de nieuwe werkplek alvast bekeek, bedacht ik me hoe anders mijn leven was geworden. Hoe ik ooit dacht dat vrijheid iets was wat je moest verdienen of waar je veel geld voor moest hebben. Als iets wat buiten mijn bereik lag. En hoe ik nu besepte dat het mijn grootste bezit was.

Hoofdstuk 7

Online vond ik een camperplek in de buurt. Daar leegde ik mijn chemisch toilet en ik reed naar een vriend. Jeroen.

Ik voelde een bekende kriebel in mijn buik. Niet van nervositeit, maar een mengeling van nieuwsgierigheid en een vaag voor-gevoel. Hoewel ik eerst met Jeroen ging lunchen, dacht ik al na over de nieuwe werkplek. Elke nieuwe plek had zijn eigen dynamiek, nieuwe gezichten, andere verhalen. Je wist nooit helemaal wat je kon verwachten, en dat was precies wat me aantrok in dit leven.

Jeroen had een carport waar mijn oude Ducato precies onder paste, en we hadden afgesproken om samen te eten en bij te praten voordat ik de volgende ochtend zou vertrekken naar mijn eerste dienst.

Toen ik zijn oprit opdraaide, stond hij al klaar met een brede grijns. We schudden elkaar de hand en binnen een paar minuten zaten we op zijn veranda, alsof er geen tijd verstreken was sinds onze laatste ontmoeting. We spraken over mijn reizende bestaan, maakten nog een cocktail, hij vertelde over zijn nieuwe baan in de logistiek, ik over de mensen die ik onderweg tegenkwam, samen praatten we over de absurditeit van het dagelijks leven.

Die avond zat ik onder de sterrenhemel met een biertje. Jeroen had een vuurkorf aangestoken en we luisterden naar het knetterende hout. Soms was het simpelste moment ook het meest waardevolle. Even niet onderweg, even niet werken, maar gewoon een slaapplek onder de carport bij een vriend.

Het werd laat, de nacht kort. De volgende ochtend stond ik met hoofdpijn op. Ik dronk een snelle kop koffie met Jeroen, beantwoordde zijn boks en met een toeter verdween ik van zijn oprit. Er wachtte een nieuwe groep. Wie zou ik ontmoeten? Wat voor verhalen zouden zich deze keer ontfouwen? Met wat voor collega zou ik samenwerken?

De woonvorm in Assen voelde anders dan ik gewend was. De hal was kaal, de geur was vreemd en de gezichten die ik tegenkwam stonden gespannen. Hier hing een energie die niet klopte.

Ik liep de gezamenlijke huiskamer binnen, waar mijn twee collega's van die dag al aanwezig waren. Ze knikten even, zeiden hun naam, maar hervatten al snel hun gesprek. Meer gericht op elkaar en hun telefoons dan op mij. De welkomstroutine die ik op andere plekken vaak voelde, ontbrak hier volledig.

Geen praatje, geen koffie, geen rondleiding.

De bewoners hadden een matig verstandelijke beperking. Sommigen liepen met een rollator, anderen waren redelijk zelfstandig. Eén vrouw zat in een rolstoel, apart van de rest. Ze keek voor zich uit, haar stoel op de rem. Haar gezicht straalde eenzaamheid uit.

Ik keek even naar mijn collega's, die verdiept waren in hun schermen. "Zal ik haar even helpen?" vroeg ik, terwijl ik naar de vrouw wees.

Een van hen haalde haar schouders op. "Je doet maar," mompelde ze, zonder op te kijken.

Ik liep naar de rolstoel en hurkte voor haar neer. "Hoi, ik ben Riko."

Haar ogen vonden die van mij. Even leek ze te aarzelen, maar toen kwam er een zachte zucht, bijna een opluchting.

"Ik moet heel nodig naar de wc," zei ze. Haar stem trilde een beetje. "Maar ze hebben nooit tijd."

"Natuurlijk," zei ik snel, en ik stond op om haar rolstoel te duwen.

Ik zette haar stoel in de badkamer. Ze gaf duidelijke aanwijzingen en ik hielp haar precies zoals zij dat wilde. Ik voelde haar trots, haar verlangen naar zelfstandigheid, ondanks de beperkingen van haar lichaam. Toen ze weer goed in haar stoel zat, bleef ik even bij haar.

"Hoe gaat het met je?" vroeg ik.

Haar ogen vulden zich met tranen. "Mijn moeder is overleden," zei ze zacht. "En begeleiding heeft geen tijd. Altijd maar op die telefoon."

Mijn hart kneep samen. Ik kende dat gevoel. Mijn eigen vader was niet zo lang geleden gestorven. Ik wist hoe zo'n situatie je op kon vreten.

"Ik begrijp je," zei ik, en ik vertelde haar heel kort iets over mijn vader. Niet om het gesprek over mezelf te laten gaan, maar om haar te laten weten dat ik echt wist wat ze bedoelde.

Ze knikte langzaam. "Ik heb een foto van haar op mijn kamer," zei ze. "Wil je die zien?"

"Natuurlijk," antwoordde ik zonder aarzeling.

Ik duwde haar rolstoel door de gang naar haar appartement. De deur ging open en ik stapte een wereld binnen die totaal anders was dan de kille sfeer in de gezamenlijke ruimte.

De muren waren bedekt met kaarten, knuffels en tierlantijntjes. Overal hingen herinneringen aan haar moeder, een bonte verzameling van liefde en gemis. Op het dressoir stond een foto in een eenvoudige lijst, een vrouw met een warme glimlach.

"Dit is ze," zei de vrouw in de rolstoel, terwijl ze de lijst optilde en tegen haar borst drukte. "Ze was altijd zo lief. Ze begreep me. Zij had wél tijd."

Ze vertelde over de kleine dingen: hoe haar moeder haar altijd beschermde, hoe ze samen naar de markt gingen, hoe ze op elkaar konden mopperen en hoe stil het nu was zonder haar.

Ik luisterde. Ik vroeg haar naar details, naar momenten die haar blij maakten. Soms lachte ze, dan schoten haar ogen weer vol tranen. Het voelde alsof ze iets inhaalde, alsof ze eindelijk haar verhaal kwijt kon.

We zaten minstens drie kwartier te praten toen er ineens een schaduw in de deuropening verscheen.

"Waar blijf je?" vroeg een van mijn collega's, de vrouw die eerder zo verdiept was in haar telefoon. "Het is pauze hoor!"

Ik keek verbaasd van de cliënt naar mijn collega. "Ik sla mijn pauze over," zei ik. "We hebben hier een goed gesprek."

Ze haalde haar schouders op. "O, oké," zei ze en ze verdween weer. De vrouw in de rolstoel keek me aan en glimlachte zwak. "Dank je," fluisterde ze.

Aan het einde van de dienst liepen mijn collega's en ik de gang uit. Ze praatten over hun weekendplannen, hun kinderen, over hoe druk ze het hadden. Niemand had het over de bewoners. Niemand vroeg hoe het met hen gegaan was.

Terwijl ik naar de uitgang liep, voelde ik een knoop in mijn maag. Ik keek even opzij, naar de kamer waar de vrouw in rolstoel woonde. Haar deur stond open. Net toen ik me wilde omdraaien, zag ik haar verschijnen. Ze zwaaide snel. Ik lachte en zwaaide terug, en zag vervolgens de ongeïnteresseerde gezichten van mijn collega's van die dag.

"Bedankt voor de samenwerking," zei ik beleefd.

Ze schudden mijn hand. "Jij ook," mompelde een van hen. Ik hield haar blik even vast. "Misschien moet je je telefoon eens wegleggen," zei ik. "Dan zie je wat er om je heen gebeurt."

Ze keek op, wilde iets zeggen, maar ik draaide me al om. "Gegroet," zei ik.

Terwijl ik de avond in liep en mijn camper opzocht, voelde ik een mix van boosheid en verdriet. Dit soort momenten maakten me kwaad, maar ze herinnerden me er ook aan waarom ik dit werk deed.

Ik kon niet alles veranderen, maar ik had tenminste de tijd voor haar gehad. En misschien was dat genoeg.

Het was stil, op wat verkeer in de verte na. Ik wierp een laatste blik op het gebouw tegenover me en stapte mijn camper in.

Mijn hoofd zat nog vol vragen, maar diep vanbinnen wist ik dat ik, al was het maar voor even, deze dag een verschil had gemaakt.

Hoofdstuk 8

De zon stond al hoog aan de hemel toen ik in Meppel aankwam. Het was zo'n dag waarop de lente je tegemoet lachte en er al een beetje zomer in de lucht hing. Een helderblauwe lucht, kwetterende vogels en een zachte bries die langs mijn huid streek. Ik parkeerde mijn camper achter het gebouw waar ik die dag zou werken, op een rustig plekje bij een gracht.

Binnen in de woning hing een opgewonden sfeer. Er stond een familiebarbecue op het programma voor de bewoners, volwassenen met een licht tot matige verstandelijke beperking. Overal werden tafels en stoelen naar buiten gesjouwd. Medewerkers en cliënten liepen heen en weer met tafelkleden, bestek en stapels borden. Een enkeling keek alvast nieuwsgierig uit naar het moment waarop de eerste hamburgers op de grill zouden belanden. Dit zou een dag vol vrolijke reuring worden.

Siska, mijn collega voor vandaag, begroette me met een brede lach. Ze straalde, overduidelijk in haar element.

"Fijn dat je er bent, Riko," zei ze terwijl ze me een stapel plastic bekertjes in handen duwde. "We hebben nog genoeg te doen. Wil jij helpen met de groenten snijden en straks de muziekinstallatie klaarzetten?"

Ik knikte. "Komt goed."

Niet veel later stond ik in de keuken, gewapend met een scherp mes en een berg paprika's, komkommers en tomaten. Vanuit het raam zag ik bewoners tafels dekken, zo nu en dan onderbroken door een vrolijke uitroep over hoe gezellig het

zou worden als hun familie straks kwam. Het enthousiasme was aanstekelijk.

Bert, een van de bewoners, had zichzelf tot 'barbecuechef' benoemd. Hij droeg met zichtbaar genoegen een schort met daarop in grote letters BBQ MASTER, dat hij zelf ergens online had besteld. Elke paar minuten kwam hij de keuken binnen om te vragen of het vlees al gekruid was en hoe ver ik was met de groenten. Ik kon mijn lach niet onderdrukken wanneer hij trots verkondigde dat iedereen straks zou smullen van zijn "meesterlijke braadkunsten".

Tegen het middaguur lag de tuin er uitnodigend bij: lange tafels met kleurrijke slingers, schalen vol salade, stokbrood en kruidenboter. In een hoek smeulde de barbecue al zachtjes. Familieleden druppelden binnen en de bewoners reageerden opgewonden. Omhelzingen, korte gesprekjes, een paar trotse rondleidingen. Dit was hún terrein, hún wereld, en vandaag mochten ze die laten zien aan de mensen die het meest voor hen betekenden.

Bert stond bij de barbecue en waande zich de koning van de grill. "Heb je trek? Wacht maar, ik zorg wel dat je niet met honger weggaat!" riep hij naar een voorbijganger. Het werkte aanstekelijk, alsof hij alle zorgen van de dag weggrilde. Ik zag hoe familieleden zich eerst wat onwennig gedroegen, maar al snel in het moment opgingen.

Toen iedereen zat en Bert met een grootse zwaai zijn grilltang in de lucht stak, tikte hij met een mes tegen zijn glas.

"Speech!" riep hij slissend, zijn ogen glinsterend van pret.

“Speech! Allemaal bedankt voor het komen. Eh ...” Hij stopte even en dacht zichtbaar na. “Nu heb ik zin om te vreten. Aanvallen!” Hij zette zijn glas neer en rende lachend naar de tafel om zijn bord vol salade en stokbrood te gooien.

Mensen liepen rond met satéstokjes, broodjes en schalen salade. De lucht rook naar gegrild vlees en versgebakken stokbrood. Terwijl de zon haar hoogste punt bereikte, sloeg een familielid een gitaar aan. Binnen enkele seconden klaptten een paar mensen mee en werd er gezongen. Bert zwaaide enthousiast met zijn barbecuetang, een stuk vlees bungelend aan het uiteinde, en zong ongegeneerd mee. Het klonk nergens naar, maar niemand die dat iets kon schelen. Juist die spontaniteit maakte de sfeer zo goed.

Ik liep rond met een grote kan limonade, schonk glazen bij en voelde de warmte van zowel de zon als de saamhorigheid die er hing. Dit was toch geweldig? Het enthousiasme, het blij zijn met iets simpels als een muziekje, stuk vlees of een bezoekje.

Na een paar uur was de grootste eetgolf voorbij. De tafels lagen bezaaid met broodkruimels en lege plastic bordjes. Her en der leunde iemand loom achterover in zijn stoel, rozig van de zon en voldaan van het eten. De barbecue smeulde nog na en Bert liep nog altijd trots rond met zijn grilltang. Hij liet zich op een stoel vallen en zuchtte tevreden.

“Was goed, hè?” zei hij met een brede grijns.

Ik gaf hem een knipoog. “Topchef ben je!”

Iemand begon alvast met het opruimen van lege schalen en bestek. Ik hielp mee, totdat ik mezelf even op een bankje in de tuin liet zakken.

Naast me ging een moeder zitten van een jonge vrouw met Down. Ze keek naar haar dochter, die lachend met een vriendinnetje kletste.

“Ze kan hier echt zichzelf zijn,” zei de moeder, terwijl ze haar handen vouwde. “Dat is het belangrijkste.” Ik knikte en glimlachte naar haar dochter. We raakten in een leuk gesprek. Ze vertelde dat ze in het verleden een camper had en al gauw kwamen we op mijn leefstijl.

“De vrijheid van het kunnen gaan en staan waar ik wil, is onbetaalbaar,” zei ik en ik glimlachte trots. “En het kost geen drol.”

“Hoe doe je dat met douchen dan? En de was? En hoe regel je dat met je post en belastingen en zo dan?”

Ik vertelde haar waar ik zoal overnacht en hoe ik mijn camperleven aanpakte. Dat ik alles netjes regelde, dat ik douchte bij onder andere de sportschool en de was deed bij een wasserette. Ze was een en al oor en keek me vol verbazing aan. “Dat dat zo kan!” riep ze.

Tegen het einde van de middag begonnen families afscheid te nemen. Er werd nog wat nagepraat, koffie gedronken en her en der een foto gemaakt. Bert trok met moeite zijn BBQ MASTER-schort uit.

“Volgende keer weer, hè?” zei hij tegen mij, zijn ogen vol trots.

Ik stak mijn duim op. “Zeker weten, chef.”

Bert lachte breed, fladderde kort en schudde blij mijn hand.

Toen de tuin langzaam leegstroomde, hielp ik bij het opruimen van de tafelkleden en het weggooien van de afvalzakken. De zon daalde inmiddels en het gouden licht speelde door de bomen. Naast me stond Siska, die tevreden zuchtte.

“Wat een dag,” zei ze. “Daar kunnen we weer even op teren.”

Ik glimlachte. “Dat zeker.”

Mijn dienst was al even voorbij, maar ik besloot langer te blijven om te helpen met opruimen. Toen alles opgeruimd was en de meeste bewoners binnen waren, liep ik naar mijn camper. Ik nam me voor om nog een kleine wandeling te maken langs de grachtjes van Meppel. Vroeger ging ik er naar school, dus ik kende de stad een beetje. Het was leuk om er terug te zijn.

Na mijn wandeling kroop ik mijn vertrouwde busje in. Ik zette een kop thee en schoof het gordijntje dat de bestuurderskant van de leefruimte scheidde half open, zodat ik door de voorruit naar buiten kon uitkijken. In gedachten zag ik Bert weer, zwaaiend met zijn tang, roepend dat hij zin had om te vreten.

En dan dat schort!

Ik besepte dat ik in mijn reizende bestaan misschien geen vastigheid had, maar dat ik wel steeds opnieuw dit soort bijzondere momenten mocht meemaken. Momenten die me deden inzien hoe waardevol eenvoudig kon zijn. Dat je niet veel nodig hebt om gelukkig te leven. Dat minder hebben en minder eisen stellen, je eigenlijk veel gelukkiger kon maken. En natuurlijk hoe verknocht ik ben geraakt aan mijn huisje op wielen. En het werken met deze mensen.

Hoofdstuk 9

Het was intussen hoog zomer. Met een binnentemperatuur van 28 graden en een buitentemperatuur van 26 graden, kon ik gerust zeggen dat het warm was. Bloedheet eerder. Het was windstil. De ventilator deed zijn best, maar was te klein. Ik was moe.

Mijn camper stond in Utrecht. Een betaalde plek. Goedkoop, want ik hoefde alleen parkeergeld te betalen, geen faciliteiten.

Na een kleine week vrij te zijn geweest, ging ik weer werken. Veel werkte ik niet. Dat hield met twee, hooguit drie dagen per week wel op. Genoeg inkomen om van te leven en een klein buffertje te houden voor het geval dat nodig zou zijn geweest.

Bij aankomst in de woning waar ik moest zijn, merkte ik meteen dat er iets mis was. Personeelsleden stonden bij de ingang, hun gezichten gespannen. Binnen, in een klein kantoor, trof ik twee collega's aan. De ene had rode ogen van het huilen, de ander staarde naar haar handen, alsof ze daar een antwoord zocht op iets wat niet te bevatten was.

Een 23-jarige cliënt was die ochtend dood aangetroffen in haar bed. Vermoedelijk door een epileptische aanval. Hun woorden kwamen als een klap binnen. Dood hoorde bij dit vak, maar als een bewoner overleed, deed dat altijd pijn. Een woonvorm is als een huis, een gezin.

"Het was zo onwerkelijk," fluisterde de collega die haar vond. "Ze leek te slapen, maar toen ik haar aanraakte ..." Haar stem brak.

Ik legde een hand op haar arm. Wat kon ik zeggen? Er waren geen woorden die de pijn wegnamen. Tegelijk wisten we dat de zorg moest doorgaan. Andere bewoners hadden ons nodig, misschien nu meer dan ooit. En de ouders van de overleden vrouw waren onderweg.

De uren erna verliepen in een roes van regelen en troosten. We bespraken wie de ouders zou opvangen, hoe we het nieuws aan de andere bewoners zouden brengen en welke papieren ingevuld moesten worden. Ondanks de drukte voelde alles verstilld. De gangen, de kamers, zelfs de lucht leek zwaarder. En dat terwijl ik hier nooit eerder was geweest en dus niet kon weten hoe het anders zou voelen.

Sommige bewoners vroegen bezorgd waar hun huisgenoot was. "Is ze ziek? Komt ze straks terug?"

We probeerden hun vragen zo liefdevol maar duidelijk mogelijk te beantwoorden, zonder te snel te veel te zeggen. Maar hoe leg je zoiets uit aan iemand die de dood niet volledig begrijpt?

Tegen de middag arriveerden haar ouders. De moeder, in shock, klampte zich vast aan haar man, terwijl de tranen over haar wangen stroomden. De vader straalde een onnatuurlijke kalmte uit.

"Ze is nu vrij," zei hij zacht. "Vrij van alle beperkingen die ze zichzelf en die haar lichaam haar oplegde."

Ik voelde een brok in mijn keel. Zijn woorden troffen me op een manier die ik niet had verwacht. Misschien omdat ze me deden denken aan mijn eigen vader, die niet lang geleden was overleden.

Misschien omdat hij iets benoemde waar ik nooit zo over had nagedacht: dat de dood soms een bevrijding is, als je jezelf beperkingen oplegt. Hoeveel beperkingen legde mijn vader zichzelf op? Hoeveel beperkingen legde *ik* mezelf nog op?

Maar hoe onwerkelijk het ook voelde, het leven ging door. De bewoners moesten worden verzorgd, er moest gegeten worden, tanden gepoetst, medicijnen toegediend.

Toen mijn dienst erop zat, merkte ik pas hoe moe ik was. Mijn hoofd tolde van gedachten. Over de jonge vrouw die er ineens niet meer was, over haar ouders, over hoe de dood in de zorg nooit ver weg was.

Buiten scheen de zon fel. De gebouwen van Utrecht kregen een warme gloed, alsof de stad zich van niets bewust was. Het contrast was wrang. De wereld draaide gewoon door, terwijl binnen iemand werd gemist die gisteren nog leefde. Die vannacht vermoedelijk nog leefde.

Ik liep naar mijn camper, mijn sleutels losjes in mijn hand. Een vreemd gevoel be kroop me. De realiteit van de dag was nog vers, en toch voelde alles hier normaal. Alsof er niets was gebeurd.

Toen ik de schuifdeur opende, kwam de warmte me tegemoet. Mijn busje had de hele dag in de zon gestaan en was veranderd in een mini-sauna. Ik pakte een glas water - zelfs dat was warm geworden - en ik ging op een bankje zitten. Mijn gedachten bleven hangen bij de woorden van de vader.

Ze is nu vrij. Vrij van alle beperkingen die ze zichzelf en die haar lichaam haar oplegde.

Ik dacht aan mijn eigen vader. Aan zijn laatste dagen. Hoe zwaar het afscheid was geweest, hoe ik ergens wist dat hij rust had gevonden. Maar ook de wetenschap dat hij zijn leven alleen maar hard gewerkt had en heel veel stress had. Toen hij ziek werd, leek het alsof er een last van zijn schouders viel. Het moeten was er af. Het moeten dat hem opgelegd werd, maar wat hij zichzelf vooral ook oplegde. Hoe hij me op een dag zei dat hij zou overlijden en me vroeg te beloven dat ik wat van mijn leven zou maken.

Het besef dat alles eindig is, is juist wat het leven waardevol maakt. We hebben maar een beperkte tijd hier. En wat doen we daarmee? Laten we ons leven bepalen door verwachtingen, door angst, door routines die ons leegzuigen en alle plezier uit het leven trekken? Of kiezen we voor wat ons gelukkig maakt?

Ik nam een slok van mijn water, veegde een traan weg en wist het antwoord al.

Mijn keuzes had ik allang gemaakt. Wachten tot mijn pensioen ging niet gebeuren. Keihard werken ook niet. Ik werd zzp'er om de vrijheid te houden in wanneer ik wel of niet werk. Van het zelf kunnen bepalen een stapje terug te doen als het te veel werd of een tandje bij te zetten als ik bijvoorbeeld meer inkomen nodig had. En ik nam genoeg met minder. Veel minder. Want ik wilde niet wachten tot later, tot mijn pensioen. Want wie zegt dat ik die zou halen? Wie zegt dat ik niet - net als mijn vader - net voor de valreep ziek werd?

Mijn vader haalde zijn pensioen niet. Op zijn 64e kreeg hij de spierziekte ALS, gecombineerd met frontotemporale dementie.

Op zijn pensioenleeftijd was hij dood.

Hoofdstuk 10

Het werd weer vroeger donker. Langzaam veranderde de zomer in de herfst. Het was vochtiger, soms mistig. Mensen kropen weer in hun schulp, buitenleven veranderde weer naar binnenleven. Dat merkte ik ook op mijn werk.

Sander, een bewoner van 39, functioneerde op het niveau van een tweejarige en hield van routine. Maar die ochtend was die routine doorbroken. Zijn pindakaas - een ogenschijnlijk klein detail - was hem ontzegd vanwege een nieuwe dieetregel. Voor ons misschien een kleinigheid, voor Sander voelde het als een onbegrijpelijk verbod op iets wat hem houvast gaf. Hoe moest dat nu? Hoe kon hij verder met zijn routine?

De storm barstte los. Rond een uur of vier, net toen ik een kop thee wilde inschenken, klonk er een harde klap. Geschreeuw. Het schuiven van stoelen.

Ik liet mijn thee voor wat het was en rende naar de woonkamer. Daar stond Sander, zijn vuisten gebald, zijn gezicht rood van woede. Op de grond lag een afstandsbediening, een omgevallen salontafel en een stoel die scheef in de ruimte stond. Een andere bewoner stond angstig tegen de muur gedrukt, terwijl Sander snauwde:

“Ik wilde gewoon pindakaas!”

Sander had de hele dag spanning opgebouwd. We waren een tijd verder en toch ging het nog om die pindakaas. Een collega probeerde hem te kalmeren, maar hij was niet meer bereikbaar. Hij stampvoette, sloeg de stoel om en schreeuwde.

Samen met drie collega's begeleidden we hem naar zijn kamer. In de zorg heet dat 'fixeren', maar in essentie probeerden we te voorkomen dat hij zichzelf of anderen pijn zou doen. Het voelde wrang om hem zo in het nauw te drijven en zijn vrijheid te ontnemen, maar er was geen ruimte voor twijfel.

Eenmaal in zijn kamer, sloten we het badkamergedeelte af, vergrendelden de kasten en zorgden we ervoor dat hij niets kon pakken om kapot te gooien. Hij gooide kussens door de lucht, trapte tegen zijn bed en schreeuwde. Vanaf de gang hielden we hem in de gaten, via het kijkgaatje in zijn deur, klaar om in te grijpen als dat nodig was. Hij liet zich op de grond vallen, schreeuwde hard, hilde en trapte wild om zich heen.

Na een kwartier zakte zijn woede langzaam weg. Zijn ademhaling werd rustiger, zijn spieren ontspanden. Het was eruit. Sander was nu ontladen en we konden weer verder.

De rest van de dienst voelde bijna onwerkelijk kalm, alsof het hele gebouw opgelucht ademhaalde na de uitbarsting. Sander bleef op zijn kamer. Wij herstelden de rommel in de woonkamer, zette recht wat omver was gegooid.

Vlak voor mijn dienst erop zat, zocht ik de koffiehoek opnieuw op om toch nog even dat theetje te maken. Daar trof ik Remco, een vrij nieuwe leerling die mij die middag had geholpen bij de spanningen van Sander. Hij stond wat verloren met een beker in zijn handen, zijn hoofd nog vol van alle indrukken.

"Dat was nogal wat," zei hij. "Ik ben best geschrokken, maar ik hoop dat we het goed hebben gedaan."

Ik glimlachte en klopte hem op zijn schouder.

"Absoluut. Je bleef kalm en respectvol. Dat is het belangrijkste. Dit werk draait niet om perfectie, maar om weten hoe je met situaties omgaat."

Remco knikte langzaam en leunde tegen het aanrecht. "Het voelt gek. Voor ons was het maar pindakaas, maar voor hem betekende het zoveel meer."

Ik nam een slok van mijn thee en dacht aan zijn woorden. Hij had gelijk. Voor ons was pindakaas slechts een smeersel. Voor Sander was het misschien een klein stukje controle in een wereld die hij maar moeilijk kon begrijpen. En de vrijheid die hij zelf wilde hebben.

Buiten kleurde de lucht oranje toen ik van mijn fiets stapte en naar mijn camper liep. Hij stond geparkeerd aan de rand van een natuurgebied. Ik schoof de zijdeur open en liet de zonnestralen naar binnen vallen. De frisse lucht vulde de kleine ruimte, alsof ik letterlijk de spanning van de dag kon laten vervliegen.

Ik pakte mijn klapstoeltje, zette het aan de waterkant en liet me op de stoel zakken met een flesje Sprite. Ik dacht nog eens aan Sander. Aan hoe kwetsbaar het leven kan zijn, niet alleen voor hem, maar voor iedereen. Ik dacht aan mijn leven in de camper en dat ik precies vandaag een jaar de bus had en begon als zzp'er in de gehandicaptenzorg. Een bewogen jaar, maar ik had het niet anders gewild.

Ik haalde diep adem en sloot mijn ogen. En toen de duisternis viel, stapte ik mijn camper in en sloot de schuifdeur. Ik rommelde in mijn keukenkastjes, op zoek naar iets makkelijk om te eten.

Mijn hand vond ... een pot pindakaas.

Ik hield hem even vast en glimlachte. Sander had gelijk. Wat een gezeik. Soms is pindakaas niet zomaar pindakaas. Soms is het gewoon alles. Dieetregels of niet.

Geen punt, maar komma

En zo eindigt dit e-book. Niet met een punt, maar met een komma. Als je hier bent aangekomen, heb je met me meegereden over slingerende wegen, geparkeerd op de meest uiteenlopende plekken en meegekeken in de hectiek, maar ook de ontroerende momenten van het werken in de gehandicaptenzorg. Je hebt de kou van bevroren bananen gevoeld, de hitte van een camper in de zon, en de warme verbondenheid van mensen die soms niet veel nodig hebben - behalve een luisterend oor en een beetje begrip.

Toen ik daar lag, met dat kleine bootje aan die verlaten kolk, met een rugzak en hond die de andere kant op verdwenen, had ik geen idee waar ik terecht zou komen. Ik wist alleen dat ik het moest doen. Alleen. Dus gooide ik het roer om. Opnieuw.

En nu, vele kilometers en ontmoetingen later, weet ik dat die keuze niet alleen een fysieke reis was, maar vooral ook een innerlijke. Een leven waarin ik ontdekte hoe weinig je eigenlijk nodig hebt, als je maar durft te vertrouwen op wat zich aandient. Hoe gelukkig je kunt worden van een mooi gesprek, een onverwachtse ontmoeting of het doorbrekende voorjaar.

Op social media en mijn [website](#) deel ik meer verhalen, ervaringen, video's, foto's, tips en tricks. Ik zou het leuk vinden als je me volgt. Neem gerust een kijkje. Wie weet inspireert het je.

Ik ben gaan beseffen dat vrijheid niet betekent dat je nergens thuis bent, maar juist dat je overal een thuis kunt vinden. Aan een gracht in Meppel, op een parkeerplaats in Assen, in een instelling waar iemand zijn moeder mist, of in een woongroep waar de barbecuechef trots met zijn grilltang zwaait. Vrijheid zit niet in de wielen of kilometers, materiaal of geld. Vrijheid zit in de ruimte die je jezelf geeft om te kiezen voor wat je écht wilt en te kunnen doen waar je écht zin in hebt.

Op mijn socials en website deel ik ook over Project Minivan. Ik kocht een schattig klein busje om om te bouwen tot microcamper. Puur om te laten zien hoe je een busje ombouwt, maar vooral ook om je te laten ervaren dat je met weinig echt heel veel kunt.

Project Minivan

Na een aankoopkeuring kon ik een mooie prijs afspreken en ging ik voor een Nissan NV200. Van inrichting tot isoleren en van hoe het aan te pakken met stroomvoorziening tot de eerste nachten kamperen op proef.

[Volg mijn reis](#), laat je inspireren. Wie weet rijd jij binnenkort ook wel die vrijheid tegemoet!

Misschien heeft dit boek je aan het denken gezet. Misschien hou je van de zekerheid van vier vaste muren, en voel je je daar het meest op je plek. Misschien droom je er juist van om je leven lichter te maken, om weg te blijven bij verwachtingen en te kiezen voor iets wat minder vaststaat, maar des te meer leeft.

Als dat zo is, kijk dan eens naar mijn cursus Vrij Leven. In deze cursus vertel ik je van A tot Z hoe jij je vrije leven kunt vormgeven. Van hoe je slim onderhandelt tot waarom je een aankoopkeuring zou moeten doen, van gratis (of goedkope) plekken kunnen vinden tot hoe je alle seizoenen doorkomt. En nog veel meer!

Natuurlijk hoef je niet radicaal het roer om te gooien, maar je zult geïnspireerd raken en ideeën opdoen. Je zult zien dat een vrij(er) leven niet zo moeilijk is als het lijkt en dat het helemaal niet veel hoeft te kosten. Alles begint bij die eerste stap. Bij dat allereerste begin. En dat is het spannendst.

Inspiratiecursus Vrij Leven

Off-grid wonen, locatieonafhankelijk zijn, een nomadisch bestaan — noem het zoals je wilt. Ik noem het vrij leven.

In deze online cursus laat ik je in 9 modules zien hoe ook jij een vrij leven bouwt.

Neem eens een kijkje!

Mijn reis gaat weer verder. Ik draai het contactsleuteltje weer om en start mijn motor. De diesel pruttelt en ergens in Nederland wacht een volgende bestemming, een nieuwe ontmoeting, een nieuw verhaal. Wie weet komen we elkaar eens tegen!

Bedankt voor het lezen.

Riko

Leven uit een rugzak.nl